

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 336.7:368.02

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.17189166>

**Економічне моделювання впливу страхових ризиків на фінансову
стабільність підприємств**

Хомінський Владислав Вікторович,

аспірант, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0009-0002-6648-6464>

Фадєєва Ірина Георгіївна,

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів,
обліку та оподаткування, Інститут економіки та менеджменту,
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,
м. Івано-Франківськ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6978-1621>

Чухліб Алла Василівна,

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри статистики та
економічного аналізу, Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-0198-2969>

Прийнято: 09.09.2025 | Опубліковано: 24.09.2025

***Анотація.** Метою дослідження є аналіз сучасних практик застосування результатів моделювання ризиків у системі управління страховими компаніями з метою підвищення їхньої фінансової стабільності в умовах криз. **Методи.** У роботі застосовано комплекс методів: аналіз*

наукової літератури, системну практику оцінювання ризиків, моделювання фінансових сценаріїв та порівняльний аналіз управлінських практик. Методологія передбачає використання цифрових та аналітичних інструментів для оцінювання ймовірності настання ризикових подій, їхнього впливу на фінансові показники підприємств, зокрема інтеграції прогнозних даних у систему основних показників ефективності (KPI) та стратегічне планування. **Результати дослідження** засвідчили, що моделювання ризиків підвищує точність прогнозування, зменшує ймовірність управлінських помилок та забезпечує оперативність прийняття рішень. Встановлено, що стандартизація даних, автоматизація аналітичних процедур і галузева адаптація моделей дають змогу отримувати релевантні та практично орієнтовані результати, що ефективно інтегруються у внутрішні процеси управління. Використання системи зворотного зв'язку сприяє постійному вдосконаленню управлінських практик, а впровадження прогнозних показників у стратегічне планування підвищує стійкість підприємств до зовнішніх загроз і коливань ринкового середовища. **Висновки.** Комплексна інтеграція результатів моделювання у систему управління ризиками є базовим чинником забезпечення фінансової стабільності страхових компаній. Розроблені рекомендації щодо практичного впровадження моделей ризиків у внутрішні процеси дають можливість підвищити ефективність управлінських рішень, оптимізувати використання ресурсів та створити передумови для сталого розвитку підприємств у сучасних умовах високої невизначеності. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення нормативно-методичної бази страхового ринку та розроблення стратегій управління ризиками на підприємствах різних галузей.

Ключові слова: аналітичні моделі, прогнозування, цифрові технології, стратегічна стійкість, управлінські процеси, автоматизація, адаптація моделей.

Economic modeling of the impact of insurance risks on the financial stability of enterprises

Vladyslav Khominskyi,

Postgraduate Student, KROK University, Kyiv, Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0002-6648-6464>

Iryna Fadyeyeva,

Doctor of Economics Habilitated, Professor, Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxes, Institute of Economics and Management,

Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,

Ivano-Frankivsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6978-1621>

Alla Chukhlib,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Statistics and Economic Analysis, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-0198-2969>

Abstract. *The study aims to analyze modern approaches to applying risk modeling results in the management systems of insurance companies, to enhance their financial stability and resilience during crisis conditions. Methods.* The research employs a set of methods, including the analysis of scientific literature, a systematic approach to risk assessment, financial scenario modeling, and a comparative analysis of management practices. The methodology utilizes digital and analytical tools to assess the likelihood of risk events, their impact on companies' financial performance, and the integration of forecast data into key performance indicators (KPIs) and strategic planning. **Results.** The findings demonstrate that the risk modeling improves forecasting accuracy, reduces the likelihood of managerial

*errors, and enhances decision-making efficiency. It has been established that data standardization, automation of analytical procedures, and adaptation of industry-specific models enable the generation of relevant and practically applicable results that can be effectively integrated into internal management processes. The use of feedback mechanisms fosters the continuous improvement of management approaches. At the same time, the incorporation of predictive indicators into strategic planning increases an enterprise's resilience to external threats and market fluctuations. **Conclusions.** Comprehensive integration of risk modeling outcomes into risk management systems is a key factor in ensuring the financial stability of insurance companies. The proposed recommendations for the practical implementation of risk models within internal processes contribute to improving the effectiveness of managerial decisions, optimizing resource allocation, and creating the foundations for sustainable enterprise development in today's environment of high uncertainty. The results obtained can also be applied to enhance the regulatory and methodological framework of the insurance market and to develop risk management strategies across various industries.*

Keywords: *analytical models, forecasting, digital technologies, strategic resilience, managerial processes, automation, model adaptation.*

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку фінансового ринку виявляють, що застосування традиційних методів управління ризиками вже не відповідає масштабам та динаміці викликів, з якими стикаються підприємства. Підвищення волатильності валютних курсів, зростання інфляційного тиску, нестабільність зовнішньоекономічних відносин та посилення регуляторних вимог формують нові ризики, що потребують оперативного реагування. У цьому контексті інтеграція цифрових технологій (автоматизовані аналітичні системи та алгоритми машинного навчання) сприяє підвищенню точності прогнозування та оптимізації процесів прийняття управлінських рішень.

Поєднання теоретико-методичних розробок і практичних інструментів створює передумови для формування цілісної системи управління ризиками, здатної забезпечити довгострокову фінансову стійкість підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансова стабільність підприємств у сучасних умовах значною мірою залежить від ефективного управління страховими та фінансовими ризиками. Сучасні практики їхнього оцінювання здебільшого описові й не завжди забезпечують прогнозування наслідків для фінансової стійкості. Це зумовлює потребу у використанні економіко-математичного моделювання, що дає змогу кількісно оцінювати ризики та визначати оптимальні механізми захисту. Дослідники О. В. Лепьохін та Д. М. Лисенко [1] розглядають методи мінімізації фінансових ризиків як компонент системи економічної безпеки підприємства, підкреслюючи значення практичних інструментів для підтримання стабільності діяльності. Науковці І. Приймак та Н. Тимків [2] досліджують страхування інвестицій від воєнних ризиків, визначаючи його сутність, необхідність та перспективи розвитку в Україні, що особливо актуально в умовах сучасних економічних викликів. Авторки Н. Ситник і М. Михайлюк [3] аналізують загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах воєнного стану, визначаючи основні чинники негативного впливу на платоспроможність і стійкість страховиків. Вчені О. Панченко, А. Глазков і Ю. Корнієць [4] систематизують ризики страхових компаній у сучасних умовах та пропонують напрями управління ними, що забезпечує підвищення ефективності фінансового контролю. Дослідники Л. А. Чвертко та М. А. Слатвінський [5] вивчають сучасні засади та виклики в управлінні ризиками страховиків у міжнародному контексті, даючи змогу здійснити порівняльний аналіз із закордонною практикою та визначити оптимальні стратегії управління. Науковиці В. Глухова та Л. Крот [6] досліджують управління ризиками діяльності страхових компаній у контексті фінансової

безпеки, акцентуючи на інтеграції ризикоорієнтованої практики в корпоративне управління. Авторки П. М. Назаренко та О. В. Романова [7] підкреслюють роль страхової діяльності у зміцненні економічної стабільності України та її значення для адаптації до глобальних викликів. Вчений І. Буланцов [8] аналізує проблеми та виклики регулювання страхового ринку України в умовах євроінтеграції, зазначаючи необхідність удосконалення механізмів управління ризиками. Дослідниця А. А. Юздепська [9] розглядає напрями розвитку страхування кредитно-фінансових ризиків банків України в кризових умовах, наголошуючи на його значенні для підтримання платоспроможності та ліквідності фінансових установ. Науковці Ю. Микитюк та В. Андрійовський [10] пропонують моделювання управління інноваційними ризиками на інвестиційній стадії діяльності підприємств, що забезпечує ухвалення обґрунтованих управлінських рішень та підвищення ефективності фінансового планування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри численні дослідження у сфері страхування та фінансової стабільності підприємств, низка аспектів проблеми залишається недостатньо опрацьованою. По-перше, відсутня єдина методологія кількісного оцінювання впливу страхових ризиків на фінансовий стан підприємства, що ускладнює порівняльний аналіз і практичне застосування результатів. По-друге, сучасні економіко-математичні моделі здебільшого не враховують специфіку галузових ризиків та інтеграцію страхових інструментів у систему антикризового управління. По-третє, недостатньо досліджено питання адаптивності страхових стратегій до умов економічної турбулентності, зокрема в контексті воєнних, політичних та глобальних фінансових викликів.

Потенційний внесок цього дослідження полягає у розробленні комплексної моделі економічного аналізу впливу страхових ризиків на фінансову стабільність підприємств, що поєднує кількісні методи оцінювання,

галузеву специфіку та механізми оптимізації страхового захисту. Така практика дасть змогу заповнити наявні науково-методичні прогалини та сформує практичні рекомендації для підвищення стійкості бізнесу в умовах невизначеності.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою статті є розроблення науково обґрунтованої практики економічного моделювання впливу страхових ризиків на фінансову стабільність підприємств з урахуванням сучасних умов господарювання та підвищеної невизначеності ринкового середовища.

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання:

1. Проаналізувати науково-теоретичні засади оцінювання страхових ризиків та визначити їхній вплив на фінансову стабільність підприємств.
2. Дослідити методи кількісного оцінювання та прогнозування впливу страхових ризиків на фінансову стійкість підприємств.
3. Сформувати практичні рекомендації щодо інтеграції результатів моделювання у систему управління ризиками з метою підвищення фінансової стабільності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система економічної безпеки підприємства являє собою комплекс заходів, спрямованих на захист його ресурсів, підтримання фінансової стійкості та адаптацію до внутрішніх і зовнішніх викликів. У цьому контексті інструменти мінімізації фінансових ризиків набувають особливого значення, оскільки вони дають змогу виявляти, оцінювати та знижувати рівень ризиків, забезпечуючи стабільне функціонування підприємства. Інтеграція цих інструментів у систему економічної безпеки здійснюється на різних рівнях управління. На операційному рівні застосовуються методи хеджування, страхування та формування резервів для зменшення ризиків, пов'язаних із поточною діяльністю підприємства. На стратегічному рівні використовуються заходи з

оптимізації структури капіталу та диверсифікації активів для зниження довгострокових ризиків і підвищення фінансової стійкості. Аналітичний рівень передбачає впровадження систем моніторингу, аудиту ризиків та аналізу великих даних (Big Data) для своєчасного виявлення потенційних загроз та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. На технологічному рівні інтегруються цифрові платформи, блокчейн-технології та штучний інтелект для автоматизації процесів управління ризиками та підвищення точності прогнозування [1, с. 23].

Повномасштабне вторгнення в Україну не сформувало нової потреби у страхуванні воєнних ризиків, а лише окреслило важливість розвитку цього напрямку. Страховий ринок частково відгукнувся на такий виклик: деякі компанії вже внесли до своїх послуг спеціальні пропозиції захисту від воєнних ризиків. Зокрема, це стосується договорів страхування від нещасних випадків з покриттям для осіб, які не беруть безпосередньої участі в бойових діях, та договорів страхування КАСКО [2, с. 2].

На сучасному етапі розвитку страхового ринку України виникають як зовнішні, так і внутрішні ризики. Основними чинниками внутрішніх ризиків є неефективне фінансове управління у страхових компаніях. До внутрішніх загроз належать: недосконала фінансово-економічна політика учасників ринку страхових послуг, помилки та недбалість у роботі структурних підрозділів, зловживання та неналежний контроль за збереженням фінансової інформації [3, с. 170]. Непередбачувані збитки можуть виникати й унаслідок надмірної концентрації ризиків. Якщо значна частина страхових полісів компанії зосереджена в одному регіоні чи галузі, вона є уразливішою до масових ризиків, зокрема воєнних дій, природних катастроф або економічних криз [4, с. 359].

Попри ризики та загрози, що супроводжують цифровізацію діяльності страхових компаній, ці процеси сприяють розвитку й впровадженню

інноваційних послуг завдяки клієнтоорієнтованій практиці та партнерству з ІТ-компаніями. Використання InsurTech дає змогу не лише модернізувати страхові продукти, послуги та бізнес-процеси, а й формувати принципово нові моделі ведення страхового бізнесу [5, с. 211]. Оскільки між фінансовим станом страхової компанії та її здатністю ефективно реагувати на притаманні страховій діяльності ризики існує прямий зв'язок, особливої ваги набуває мінімізація фінансових ризиків. Саме цей тип ризиків становить найбільшу загрозу для стабільності та економічного розвитку компанії, адже може призвести до втрати власного капіталу, зниження потенціалу зростання чи навіть банкрутства. З огляду на це у межах гарантування фінансової безпеки основну увагу зосереджено на питаннях управління фінансовими ризиками [6, с. 3].

Страхова діяльність є невіддільним складником економіки будь-якої держави, оскільки забезпечує фінансову стійкість та зменшення ризиків як для громадян, так і для бізнесу. Страховий ринок України є основним елементом підтримання економічної стабільності та захисту фінансових інтересів, що набуває особливої ваги в умовах воєнного стану та підвищеної економічної невизначеності. Завдяки страховим механізмам мінімізуються ризики для юридичних та фізичних осіб, забезпечується сталість грошових потоків і зберігається ділова активність. У ситуації зростання геополітичних загроз страхування виконує важливу функцію зменшення негативних наслідків кризових процесів для підприємств та інвесторів [7, с. 104]. Водночас вітчизняна страхова галузь стикається з низкою серйозних проблем, що актуалізує необхідність її ґрунтовного дослідження. Особливо важливо проаналізувати вплив страхового сектору на економічний розвиток країни, його роль у гарантуванні фінансової безпеки та перспективи подальшого функціонування в умовах динамічного ринкового середовища.

Фінансова стійкість страхових компаній значною мірою залежить від ефективності управління їхніми страховими резервами, що дають можливість страховикам виконувати зобов'язання перед клієнтами та підтримувати фінансову стабільність навіть у періоди підвищеного навантаження. Водночас формування страхових резервів безпосередньо впливає на фінансові показники компаній: збільшення резервів може знижувати чистий прибуток, тоді як їхнє зменшення — підвищувати рентабельність діяльності. Крім того, резерви виконують ще одну важливу функцію, слугуючи джерелом довгострокових інвестицій, що можуть сприяти розвитку національної економіки, інфраструктури та основних секторів, формуючи сприятливий інвестиційний клімат. Попри свій потенціал у зміцненні фінансової безпеки, страхова галузь України зіштовхується із серйозними викликами, загостреними повномасштабним вторгненням: низький рівень страхової культури, недосконала нормативно-правова база та економічна нестабільність залишаються визначальними перешкодами для її розвитку [8, с. 12].

Ринок страхування кредитних та фінансових ризиків пропонує різні послуги: страхування комерційних та банківських кредитів, фінансових інвестицій і валютних ризиків. Вони сприяють мінімізації фінансових втрат, стабілізації грошових потоків та підвищенню довіри в економічних відносинах. Аналіз обсягів кредитування та простроченої заборгованості є особливо актуальним в умовах економічної нестабільності та підвищених кредитних ризиків, адже кредитування підтримує розвиток підприємств, малого та середнього бізнесу та забезпечує доступ домогосподарств до фінансових ресурсів [9, с. 151]. У таблиці 1 наведено обсяги наданих кредитів та частки заборгованості банків.

Таблиця 1

Обсяги наданих кредитів та частка простроченої заборгованості банків
України за 2014–2024 рр.

Рік	Обсяг наданих кредитів (млн грн)	Прострочена заборгованість (млн грн)	Частка NPL (%)	Резерви на відшкодування втрат (млн грн)
2014	1 011 245	193 201	19,1	276 354
2015	970 452	320 184	33,0	312 879
2016	987 312	450 671	45,6	345 201
2017	1 012 678	519 321	51,3	382 654
2018	1 056 892	498 654	47,2	371 201
2019	1 098 432	455 321	41,5	365 879
2020	1 123 568	411 789	36,7	360 123
2021	1 178 954	389 456	33,0	354 987
2022	1 056 784	410 678	38,9	365 102
2023	1 024 852	390 124	38,1	370 215
2024	1 138 036	369 457	32,4	358 057

Джерело: розроблено на основі [12]

За період 2014–2024 рр. обсяг наданих кредитів в Україні збільшився з 1 011 245 млн грн до 1 138 036 млн грн, що свідчить про поступове відновлення та розвиток кредитного ринку після кризових 2014–2015 рр. Частка простроченої заборгованості (NPL) досягла максимуму у 2017 році — 51,3%, відображаючи наслідки економічної нестабільності, після чого спостерігається поступове зниження до 32,4% у 2024 році, що свідчить про покращення якості кредитного портфеля банків. Обсяги резервів на відшкодування втрат коливалися залежно від рівня простроченої заборгованості, досягнувши піка у 2017 році, і у 2024 році становлять 358 057 млн грн, виявляючи стабілізацію фінансової політики банків щодо покриття ризиків. Загалом, попри зростання обсягів кредитування, банківський сектор формує поліпшення управління кредитними ризиками, що визначає підвищення фінансової стійкості банків та ефективності механізмів контролю за простроченою заборгованістю. Цей досвід управління фінансовими

ризиками в банківській сфері може бути орієнтиром і для інших сегментів економіки, зокрема підприємств, що стикаються зі страховими ризиками.

Страхові ризики є базовим елементом управління фінансовою стабільністю підприємств, що передбачають ймовірність подій, здатних спричинити фінансові втрати. Їхнє оцінювання та управління дає змогу мінімізувати негативні наслідки, підтримувати стабільність грошових потоків і забезпечувати розвиток навіть у періоди економічної нестабільності. У науковій літературі страхові ризики розглядаються як чинники, що впливають на платоспроможність, ліквідність та стійкість підприємства. У таблиці 2 узагальнено дані щодо впливу страхових ризиків на фінансові показники підприємств.

Таблиця 2

Вплив страхових ризиків на фінансові показники підприємства

Види страхових ризиків	Характер впливу на фінанси	Потенційні наслідки для рентабельності	Потенційні наслідки для ліквідності	Потенційні наслідки для власного капіталу	Методи оцінювання
Ризик майнових збитків	Зменшення активів	Зниження прибутковості через витрати на відновлення	Тимчасове скорочення ліквідних коштів	Зменшення власного капіталу через збитки	Статистичний аналіз, актуарні моделі
Ризик відповідальності	Виникнення зобов'язань	Зниження чистого доходу через компенсації	Потреба у резервуванні коштів	Можливе зменшення капіталу	Економіко-математичне моделювання, аналіз страхових випадків
Ризик фінансових операцій	Фінансові втрати від операцій	Зниження маржі та прибутковості	Зменшення грошових потоків	Вплив на структуру капіталу	Сценарний аналіз, симуляційне моделювання
Ризик кредитних втрат	Неможливість повернення кредитів	Зниження доходів від інвестицій	Потреба у додаткових резервах	Скорочення власного капіталу	Моделювання ймовірності дефолту, аналіз портфеля

Ризик страхових резервів	Неправильне формування резервів	Коливання рентабельності через зміни резервів	Можливе обмеження ліквідності	Вплив на стабільність капіталу	Актuarні методи, економіко-математичні моделі
--------------------------	---------------------------------	---	-------------------------------	--------------------------------	---

Джерело: авторська розробка

Таким чином, різні види страхових ризиків впливають на основні фінансові показники підприємства (рентабельність, ліквідність та власний капітал). Ризики майнових збитків та відповідальності безпосередньо зменшують активи та створюють зобов'язання, що може знизити чистий прибуток та потребувати резервування коштів. Фінансові та кредитні ризики впливають на грошові потоки та структуру капіталу, а ризики страхових резервів можуть спричиняти коливання рентабельності та обмеження ліквідності. Використання спеціалізованих методів оцінювання – від статистичного аналізу до сценарного моделювання та актуарних методів –

дає можливість підприємствам кількісно оцінювати ці ризики та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення для підтримання фінансової стабільності.

Моделювання ризиків є важливим інструментом управління інноваційними проєктами на етапі інвестицій і передбачає системне оцінювання ймовірності настання небажаних подій та ступеня їхнього впливу на результати проєкту. У науковій літературі виокремлюють два основні типи моделей: кількісні та якісні.

Кількісні моделі ґрунтуються на математико-статистичних методах і сприяють визначенню числових значень ймовірності ризиків та їхнього потенційного впливу. До них належать ймовірнісні моделі, методи Монте-Карло, статистичний аналіз історичних даних та моделі прогнозування фінансових показників. Основною перевагою таких практик є об'єктивність і можливість інтеграції отриманих результатів у фінансове планування, тоді як обмеження пов'язані з високими вимогами до вірогідності вихідних даних і

складністю застосування при недостатній статистичній інформації. Якісні моделі формуються на експертному оцінюванні, сценарному аналізі та інших методах, що спираються на суб'єктивні судження фахівців [10, с. 406]. Вони забезпечують виявлення потенційних ризиків на ранніх стадіях проєкту та формування різних сценаріїв розвитку подій.

Базове фінансове моделювання спрямоване на оцінювання необхідних страхових резервів з урахуванням воєнних ризиків. Воно починається зі створення синтетичних даних, що відтворюють основні чинники, що можуть впливати на формування цих резервів: індекс інтенсивності війни, що відображає активність бойових дій; коефіцієнт покриття перестраховуванням, що показує частку ризику, передану іншим страховикам; індекс економічного впливу, що виявляє ступінь впливу воєнних дій на економіку; історичні збитки з лагом, що враховують попередні втрати та їхній вплив на поточну потребу в страхових резервах [11, с. 5].

Проблематика оцінювання ризиків у сфері страхування залишається однією з найменш досліджених, що зумовлює необхідність вибору оптимальних методів аналізу для формування стратегії управління стійкістю страхових компаній. Суть оцінювання ризиків полягає у визначенні їхнього рівня кількісними або якісними методами. Якісне оцінювання передбачає ідентифікацію можливих видів ризиків і чинників, що впливають на їхній рівень у процесі здійснення певної діяльності. Кількісне оцінювання відображається у тарифних ставках та обсягах капіталу, скоригованих на ризики. Наразі як українські, так і закордонні науковці мають достатній арсенал методичних інструментів для оцінювання ризиків у страхуванні, застосовуючи різноманітні практики та методи їхнього аналізу [13, с. 153].

Страхові компанії швидко пристосовуються до нових реалій, створюючи послуги з урахуванням воєнних ризиків. Водночас активно впроваджується цифровізація, що забезпечує безперервне обслуговування клієнтів за

допомогою онлайн-платформ і дистанційних сервісів [14, с. 4]. Враховуючи безпосередній взаємозв'язок між фінансовим станом страхової компанії та її спроможністю ефективно реагувати на ризики, притаманні страховій діяльності, особливого значення набуває мінімізація фінансових ризиків [15, с. 54], для чого застосовуються різні методи їхнього оцінювання (табл. 3).

Таблиця 3

Методи кількісного оцінювання страхових ризиків

Метод	Опис	Основна метрика	Переваги
Ймовірнісні моделі	Визначення ймовірності настання страхових випадків	Математичне очікування, дисперсія збитків	Об'єктивність, можливість кількісного планування резервів
Статистичні методи	Аналіз історичних даних про страхові події	Кореляції, тренди, відхилення	Виявлення закономірностей, прогнозування тенденцій
Сценарний аналіз	Моделювання різних варіантів розвитку подій	Потенційні втрати за сценаріями	Дозволяє оцінити наслідки екстремальних ситуацій

Джерело: авторська розробка

Методи кількісного оцінювання страхових ризиків дають змогу системно прогнозувати фінансові наслідки та підвищувати стабільність підприємства. Ймовірнісні моделі забезпечують об'єктивне оцінювання ймовірностей та планування резервів, статистичні методи допомагають виявляти закономірності й тенденції на основі історичних даних, а сценарний аналіз сприяє дослідженню впливу екстремальних подій на фінансові результати. У сукупності ці методи створюють надійну основу для управління ризиками та прийняття обґрунтованих рішень. У таблиці 4 наведено інструменти прогнозування впливу страхових ризиків на фінансову стійкість.

Таблиця 4

Інструменти прогнозування впливу страхових ризиків на фінансову стійкість

Інструмент	Призначення	Переваги	Приклади застосування
Метод Монте-Карло	Симуляція можливих результатів на основі ймовірностей	Виявлення екстремальних ризиків	Оцінювання резервів під непередбачувані збитки

Інструмент	Призначення	Переваги	Приклади застосування
Аналіз на чутливість	Визначення впливу окремих чинників на фінансові показники	Ідентифікація критичних точок	Аналіз впливу зміни страхових премій або частки покриття
Прогнозні фінансові моделі	Інтеграція ризиків у стратегічне планування та бюджетування	Підвищення точності фінансових прогнозів	Планування капіталу та резервів на основі сценаріїв ризику

Джерело: авторська розробка

Адаптація моделей до галузевих особливостей підвищує їхню релевантність. У фінансовому секторі пріоритетними є моделі кредитних ризиків і ліквідності, у виробництві — оцінювання операційних ризиків і витрат. Створення системи зворотного зв'язку забезпечує перевірку прогнозів на практиці та вдосконалення методів управління ризиками. Таким чином, моделювання є невіддільним складником прийняття рішень і сприяє формуванню культури управління ризиками (табл. 5).

Таблиця 5

Інтеграція результатів моделювання у систему управління ризиками та її вплив на фінансову стабільність підприємств

Напрямок впровадження	Практичний зміст	Очікуваний ефект
Стандартизація даних	Вірогідність і уніфікація інформації	Підвищення точності прогнозів
Автоматизація аналізу	Використання цифрових систем	Оперативність і зменшення кількості помилок
Зв'язок із КРІ	Інтеграція прогнозів в основні показники	Швидке ухвалення рішень
Стратегічне планування	Використання моделей у довгострокових рішеннях	Зростання стійкості підприємства
Галузева адаптація	Урахування специфіки бізнесу	Релевантність результатів
Система зворотного зв'язку	Перевірка прогнозів на практиці	Вдосконалення методів управління

Джерело: авторська розробка

Отже, інтеграція результатів моделювання у систему управління ризиками підвищує точність прогнозів і зменшує ймовірність управлінських

помилки. Використання цифрових систем забезпечує оперативність прийняття рішень, а поєднання моделей із KPI дає змогу безпосередньо впливати на фінансові показники підприємства. Стратегічне планування на основі моделювання підвищує стійкість бізнесу, а адаптація моделей до специфіки галузі забезпечує релевантність результатів. Система зворотного зв'язку сприяє постійному вдосконаленню методів управління ризиками та підвищує ефективність ухвалення рішень.

Висновки. Інтеграція результатів моделювання у систему управління ризиками підприємства сприяє підвищенню точності прогнозів та зниженню ймовірності управлінських помилок. Стандартизація даних забезпечує правдивість і уніфікацію інформації, що є основою для побудови надійних моделей і обґрунтованого ухвалення рішень. Автоматизація аналізу та використання цифрових систем сприяють оперативності оброблення даних і своєчасності управлінських рішень, зменшуючи вплив людського чинника. Інтеграція результатів моделювання із системою базових показників ефективності дає змогу безпосередньо пов'язати прогнозні дані з фінансовими показниками підприємства, що підвищує контроль за дотриманням стратегічних та оперативних цілей.

Стратегічне планування на основі моделей ризиків забезпечує довгострокову стійкість підприємства, сприяючи оцінюванню наслідків інвестиційних рішень і формуванню антикризових стратегій. Галузева адаптація моделювання гарантує релевантність результатів для конкретного бізнес-середовища, враховуючи специфіку діяльності та характер ризиків у певній сфері. Система зворотного зв'язку забезпечує постійне вдосконалення методів управління ризиками через порівняння прогнозних показників з фактичними результатами діяльності, що дає можливість оперативно коригувати управлінські дії та підвищує ефективність управлінських процесів.

У цілому, комплексна інтеграція результатів моделювання у систему управління ризиками створює передумови для підвищення фінансової стабільності підприємств, зміцнення їхньої стійкості до зовнішніх і внутрішніх загроз, зокрема формує ефективну культуру управління ризиками, спрямовану на превентивні заходи та сталий розвиток.

Список використаних джерел

1. Лепьохін О. В., Лисенко Д. М. Інструменти мінімізації фінансових ризиків як елемент системи економічної безпеки підприємства Інтеграція освіти, науки і бізнесу : монографія. Т. 13 / за ред. А. В. Череп. Запоріжжя: Нац. ун-т «Запорізька політехніка», 2025. 206 с. URL: <https://dSPACE.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/25063> (дата звернення: 11.07.2025).
2. Приймак І., Тимків Н. Страхування інвестицій від воєнних ризиків: сутність, необхідність та перспективи розвитку в Україні. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-18>.
3. Ситник Н., Михайлюк М. Загрози та ризики фінансової безпеки страхового ринку України в умовах війни. *Молодий вчений*. 2023. № 5(117). С. 169–173. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-5-117-33>.
4. Панченко О., Глазков А., Корнієць Ю. Ризики страхових компаній у сучасних умовах. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 1(28). С. 357–369. DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1\(28\)-357-369](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1(28)-357-369).
5. Чвертко Л. А., Слатвінський М. А. Сучасні підходи та виклики управління ризиками страховиків. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2025. Т. 2, № 21. С. 203–215. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.203-215>.

6. Глухова В., Крот Л. Управління ризиками діяльності страхових компаній в контексті фінансової безпеки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-81>.

7. Назаренко П. М., Романова О. В. Роль страхової діяльності в забезпеченні економічної стабільності та розвитку України. *Адаптація до глобальних змін та викликів в економіці, туризмі, рекреації та захисті довкілля*: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. здоб. і молод. вчених. (м. Івано-Франківськ, 8-9 травня 2025 р.). Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. С. 104. URL: <https://nung.edu.ua/sites/default/files/2025-06/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%281%29.pdf#page=105> (дата звернення: 11.07.2025).

8. Bulantsov I. Problems and challenges in regulating the insurance market of Ukraine in the context of European integration. *Економічний форум*. 2024. Т. 14, № 1. С. 8–17. DOI: <https://doi.org/10.62763/cb/1.2024.08>.

9. Юздепська А. А. Напрями розвитку страхування кредитно-фінансових ризиків банків України в умовах кризи. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2025. Т. 1, № 17. С. 150–154. DOI: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/17318> (дата звернення: 11.07.2025).

10. Микитюк Ю., Андрійовський В. Моделювання управління інноваційними ризиками на інвестиційній стадії діяльності підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. № 4. С. 404–410. URL: <https://herald.khmnu.edu.ua/index.php/herald/article/view/2209/2256> (дата звернення: 11.07.2025).

11. Бридун І. Моделювання та стійкість державної системи страхування воєнних ризиків. *Економіка та суспільство*. 2025. № 76. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-7>.
12. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 11.07.2025).
13. Бездітко К., Загорська Д. Управління ризиками у страхуванні. *Молодий вчений*. 2023. № 12(124). С. 151–156. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-12-124-6>.
14. Ключка О., Богріновцева Л. Розвиток страхування в Україні в умовах ризиків пандемії та війни. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-15>.
15. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с. URL: <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/37609> (дата звернення: 11.07.2025).